

PERPETUA

Inledning

Perpetua och Felicitas var två martyrer som ljöt döden år 203 i Kartago. Vibia Perpetua var en tjuugoettårig ung välboren kvinna och Felicitas var hennes slavinna. Tillsammans med flera trosfränder dömdes de att kastas till de vilda djuren, trots att Perpetua fortfarande ammade en liten pojke och Felicitas var höggravid.

Denna text är hämtad från martyrb berättelsen om Perpetua och Felicitas och är skriven av Perpetua själv bara några dagar innan hennes död.

Hela berättelsen (på engelska) hittar du via länksidan.
(<http://www.fordham.edu/halsall/source/perpetua.html>)

När vi ännu, sade hon, stod under övervakning och min far med sina ord ville få mig på andra tankar och av kärlek envisades med att försöka omvända mig, sa jag till honom. ”Far, ser du till exempel det där kärlet som ligger där, en liten kruka eller vad det nu är?” ”Ja”, sade han, och jag sade till honom: ”Kan man kalla det för något annat än vad det är?” ”Nej.” ”Så kan

inte jag heller kalla mig för något annat än vad jag är, en kristen:" Då kastade sig min far, som upprörts av mina ord, över mig för att klösa ögonen ur mig, men han plågade mig bara och gick sin väg besegrad, han och djävulens argument. Då tackade jag Gud för att jag i några dagar var utan min far, och hans frånvaro hugsvalade mig. Under dessa få dagar blev vi döpta, och Anden förklarade för mig att jag inte skulle begära något annat av vattnet än kroppens uthållighet.

Efter några dagar kom vi till fängelset, och jag blev förskräckt, för jag hade aldrig upplevt ett sådant mörker. O bittra dag! Hettan var stark på grund av trängseln, och soldaterna var hårdhänta, men värst plågades jag av bekymmer för mitt barn där. Då lyckades Tertius och Pomponius, de välsignade diakonerna som såg till oss, genom mutor utverka att vi i några timmar skulle få komma till en bättre del av fängelset för att återhämta oss. Då passade alla som lämnade fängelset på att vila sig. Själv ammade jag mitt barn som redan var matt av hunger. Av oro för honom talade jag till min mor, tröstade min bror och lämnade min son i deras vård. Det plågade mig att se dem plågas för min skull. Många dagar förflöt under sådana bekymmer, och jag lyckades utverka att få ha mitt barn hos mig i fängelset. Genast kände jag mig starkare och återgick till att arbeta och att sköta om mitt barn, och plötsligt blev fängelset ett palats för mig, där jag hellre ville vara än någon annan stans.

Då sade min bror till mig: "Ärade syster, du har nu nått en hög ställning, så att du kan begära en vision så att du får veta om detta är ett martyrskap eller något övergående. Och jag, som visste att jag talade med Herren, för vars skull jag fått utstå så mycket, lovade honom detta utan att tvivla och sade: "Imorgon ska jag berätta för dig." Jag frågade och detta är vad jag fick se: Jag såg en himmelsk trappa, förunderligt stor, som nådde ända till himmelen, och så smal att bara en person i taget kunde gå uppför den. På trappans sidor fanns alla slags järnsmide fäst. Där fanns svärd, lansar, krokare, knivar och spjut, så att den som inte såg sig för eller inte såg uppåt, blev söndersliten så att hans kött fastnade på eggarna. Och under denna trappa låg det en fantastiskt stor drake, som låg på lur på dem som gick uppför och skrämde dem så att de inte vågade gå upp. Men Satorus gick före oss upp, han som till slut lät sig överlämnas för vår skull (för att det var han som hade uppbyggt oss) och när vi blev hämtade så fanns han inte där. Och han kom till toppen av trappan och vände sig om och sade till mig: "Perpetua, jag stöttar dig, men se upp så att inte den där draken biter dig." Och jag sade till honom: "Han kommer inte att skada mig, i Jesu Kristi namn" Och därnere under trappan sträckte den långsamt ut sitt huvud, som om den fruktade mig, och som om jag satte foten på första trappsteget klev jag på dess huvud och fortsatte uppåt. Och jag såg en enorm trädgård och mitt i den satt en vithårig man, klädd som en fåraherde, stor var han och mjölkade sina får. Och runt honom stod tusentals människor klädda i vitt. Han höjde sitt huvud och såg på mig och sade till mig: "Välkommen, mitt barn". Och han kallade mig till sig och av osten som han hade mjölkat gav han mig som en munsbit, och jag tog den i mina händer och åt, och alla som stod omkring sade: "Amen." Och när jag hörde det vaknade jag, och tuggade fortfarande på något sött som jag inte vet vad det var. Genast berättade jag för min bror, och vi förstod att jag skulle ljuta martyrdöden, och från den stunden hade vi inte längre något hopp i den här världen.

Efter några dagar började det ryktas att vi skulle till rättegång, Min far återkom från staden, utsliten av sorg och kom upp till mig för att avstyra mig och sade: "Ha förbarmande, min dotter, med mina gråa hår. Ha förbarmande över din far, om jag är värdig att du kallar mig var. Om jag har uppfostrat dig till denna blomma av din ålder, om jag har skattat dig högre än alla dina bröder, låt mig då inte behöva lida denna smälek. Se på dina bröder, se på din mor och moster, se på din son som inte kommer att överleva dig. Slå detta ur hågen och krossa inte oss alla. Ty ingen av oss kommer att kunna tala fritt om något skulle hända dig." Detta sade han i sin faderskärlek, kysste mina händer och kastade sig för mina fötter och kallade mig

gråtande inte längre dotter utan härskarinna. Och jag sörjde över min faders öde som var den enda i hela min släkt som inte skulle glädjas över mitt martyrskap. Jag tröstade honom och sade: ”Det som kommer att ske på tribunalen där är vad Guds vill. Kom ihåg att vi inte är lämnade i våra egna händer utan i Guds.” Och han lämnade mig bedrövad.

När vi åt middag en annan dag hämtades vi plötsligt till rättegång. Och vi kom till forumet. Ryktet spreds snabbt i kvarteren runt forumet och en väldig folkmassa samlades. Vi steg upp på tribunalen. De andra frågades ut och erkände. Sedan kom turen till mig. Och där dök min far upp med min son och drog mig från trappan och sade: ”Offra. Ha förbarmande med barnet”. Och åklagaren Hilarianus, som då hade övertagit den avlidne prokonsuln Minutius Timinianus domsrätt, bad mig: ”Skona din fars gråa hår, skona ditt späda gossebarn. Offra för kejsarens välgång.” Jag svarade: ”Nej, det tänker jag inte.” Hilarianus frågade: ”Är du kristen?” Och jag svarade: ”Ja, det är jag.” Och när min far framhärdat i att försöka avstyra mig, befallde Hilarianus att man skulle föra bort honom för att pryglas. Och min fars öde plågade mig som om det varit jag som pryglades; så mycket sörjde jag över hans olyckliga ålderdom. Nu blev vi alla dömda att kastas åt vilddjuren, och glada återvände vi ner i fängelset. Eftersom mitt barn var vant att ammas och att vara med mig i fängelset, sände jag genast diakonen Pomponius till min far för att hämta barnet. Men min far ville inte lämna honom ifrån sig. Och Gud ville det så att han inte längre behövde ammas och inte heller drabbades jag av feber, så att jag inte skulle plågas av oro för mitt barn eller ömmande bröst. Efter några dagar, när vi alla bad, kom plötsligt mitt i bönen en röst till mig och nämnde Dinokrates vid namn. Jag blev förvånad eftersom han aldrig fallit mig in förrän då, och jag fylldes av sorg när jag tänkte på hans öde. Och jag insåg genast att jag var värdig och borde be för honom. Och jag började med ens be mycket och sucka till Herren. Och redan samma natt fick jag se följande: Jag såg Dinokrates komma ut från ett mörkt ställe där det var många andra, väldigt varm och törstig, med smutsiga kläder och blek i hyn, och med samma sår i ansiktet som han hade när han dog. Denne Dinokrates var min köttslige bror, sju år gammal, som hade dött en hemsk död till följd av svulster i ansiktet så att hans död var förhatlig för alla människor. För honom bad jag alltså och mellan mig och honom gapade en bred avgrund så att ingen av oss kunde nå den andre. Det fanns då på den plats där Dinokrates var en bassäng full med vatten, med en kant som var högre än vad pojken nådde, och Dinokrates böjde sig fram som för att dricka. Jag blev ledsen för att det fanns vatten i bassängen och att han inte skulle kunna dricka för att kanten var så hög. Och jag vaknade och förstod att min bror plågades, men jag var säker på att kunna lindra hans plågor. Och jag bad för honom varje dag ända till vi fördes över till fängelseborgen. Ty vi skulle kämpa i festspelen – det var då kejsar Getas födelsedag.. Och jag bad för honom dag och natt, suckade och grät för att det skulle beviljas mig.

Den dag då vi hölls fängslade fick jag se följande: Jag såg den plats som jag förut såg och Dinokrates ren och välklädd vederkvicka sig, och där såret hade varit såg jag ett ärr, och den bassäng som jag tidigare såg, hade en lägre kant som gick till pojken navel, och ur den flödade oupphörligt vatten. Och på kanten stod en gyllene bägare, ull med vatten. Och Dinokrates tog den och började dricka, och bägaren tömdes inte. Och när han druckit sig otörstig på vatten och började glatt leka på barns vis, och jag vaknade. Då förstod jag att han hade förflyttats från straffet.

Några dagar senare började undercenturionen Pudens som var ansvarig för fängelset, att upphöja oss eftersom han förstod att det bodde stor kraft i oss. Därför tillät han många att besöka oss och vi vederkvickte oss ömsesidigt. Men när dagen för spelen närmade sig kom min far in till mig nedbruten av sorg, och började rycka ut sitt skägg och kasta det på marken

och kasta sig framstupa på marken och säga sådana ord som skulle ha rört vilken varelse som helst. Jag sörjde över hans olyckliga ålderdom.

Dagen innan vi skulle kämpa såg jag i en syn följande: Diakonen Pomponius kom till fängelset port och bultade våldsamt. Vi gick ut till honom och öppnade för honom. Han var klädd i lösa vita kläder med flätade galliska sandaler. Och han sade till mig: "Perpetua, vi väntar på dig. Kom!" Och han höll min hand och vi började gå genom oländiga och slingrande trakter. Till sist kom vi andfådda fram till en amfiteater och han förde in mig mitt på arenan och sade till mig: "Var inte rädd. Jag är här med dig och hjälper dig." Så gick han sin väg. Och jag såg ett myller av människor. Och eftersom jag visste att jag blivit dömd att kämpa med vilddjuren, och undrade varför man inte sände några vilddjur emot mig. Och det kom ut en egyptier med ful uppsyn och hans medhjälpare för att kämpa mot mig. Och det kom också vackra unga män för att vara mina medhjälpare. Och jag kläddes av naken och blev till en man och mina sekundanter började smörja in mig med olja som man brukar vid tävlingar. Mittemot såg jag egyptiern rulla sig i smutsen. Och det kom ut en man som var så stor att han till och med var högre än amfiteaterns takås, med lös klädnad, purpurfärgad mellan två bårder mitt på bröstet, och med mångskiftande sandaler gjorda av guld och silver. Han bar en stav som en fäktmästare och en grön kvist med gyllene äpplen på. Han äskade tystnad och sade: "Denne egyptier skall, om han besegrar denna kvinna, döda henne med svärdet, men hon ska om hon besegrar honom få motta denna gren." Så drog han sig tillbaka. Och vi gick emot varandra och började utväxla slag. Han ville gripa mina fötter, men jag sparkade honom i ansiktet med mina hälar. Och jag lyftes upp i luften och började sparka honom som om jag inte gick på marken. Men när jag såg att det drog ut på tiden, satte jag ihop mina händer så att fingrarna möttes och tog tag i hans huvud. Han föll framstupa och jag trampade på hans huvud. Folket började ropa och mina sekundanter sjöng mitt lov. Jag gick fram till fäktmästaren och tog emot grenen. Han kysste mig och sade till mig. "Min dotter, frid vare med dig." Jag började gå med ära mot porten som kallades Det sanna livet, och då vaknade jag. Jag förstod att det inte var mot vilddjur jag skulle kämpa utan mot djävulen, men jag visste att jag skulle segra. Ända hit har jag skrivit dagen före spelen, men vad som händer vid själva spelen får någon annan skriva om.

Översättning från latin: Niklas Olaison